

ФОРМУВАННЯ РИНКУ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТИХ ТОВАРІВ ПРОМИСЛОВОГО РЕГІОНУ

Продовження розвитку євроінтеграційних процесів, формування сталих економічних відносин, перехід до принципово нової парадигми господарювання на теренах України, спонукали науковців до вирішення низки досить важливих питань, до яких безумовно відноситься проблема випуску екологічно чистих товарів саме у промислово розвинених регіонах.

Проблема екологізації споживчого ринку в усіх його проявах, є одною з основних в розвитку промислового регіону. Її вирішення передбачає всебічне вивчення факторів та перешкод, щодо формування ринку екологічно чистих товарів.

Розвиток ринку екологічно чистої продукції є світовою тенденцією. Вже при теперішньому стану розвитку економіки з'являється досить широке коло споживачів, які готові платити більше за впевненість у тому, що вони споживають екологічно чистий продукт. І тому виробництво екологічно чистих товарів, у промислово розвинених регіонах, має стати економічно вигідним, як для споживачів, так й для виробників.

Становлення й розвиток ринкових відносин змушує власників вітчизняних суб'єктів господарювання, перебудувати свою виробничо-збутову діяльність з метою виживання й наступного сталого розвитку. При цьому для переважної більшості суб'єктів господарювання актуальним є пошук ринкових можливостей розвитку, оскільки орієнтація на традиційну продукцію, традиційні методи організації її виробництва й збуту в умовах динамічних змін середовища господарювання є безперспективною й не може забезпечити сталий розвиток у довгостроковій пролонгованій перспективі.

Поняття «ринку екологічно чистих товарів» не отримало належного відображення й тлумачення у законодавчих актах України. Міжнародні організації тільки розробляють його єдину міжнародну класифікацію. Однак вже сьогодні екоринок вважається одним з найбільш перспективних секторів світової економіки. Його формування розглядають як один з найважливіших напрямків у вирішенні проблем сталого регіонального розвитку.

В країнах з розвинутою ринковою економікою екологічне підприємництво вже сьогодні являє собою самостійну й досить помітну галузь економіки, наявність якої розглядається як обов'язкова ознака цивілізованого високорозвиненого суспільства.

Екологічна продукція, технології й техніка, здатні забезпечити її випуск, займають від 1 до 4% обсягу зовнішньої торгівлі найбільш розвинених країн світу. Але у зв'язку з удосконаленням нормативної бази з охорони навколишнього середовища, слід очікувати на зростання її виробництва й збуту.

В окремих, екологічно неблагополучних регіонах світу темпи розвитку цих сфер пришвидшуватимуться. Фахівці з Німеччини припускають, що до кінця першого десятиріччя XXI століття ринок «екологічних благ» обійме провідне місце у світовій економіці, навіть обжене сферу виробництва й обслуговування електронної техніки.

Будучи частиною ринкової системи, екологічний ринок можна визначити як механізм взаємодії покупців і продавців, іншими словами, відношення попиту та пропозиції екологічних товарів (робіт) і послуг. Деякі автори стверджують, що ринок – це не та сфера, що підходить для вирішення екологічних проблем.

В той же час інші дослідники відзначають, що наріжним каменем екологічно стійкого розвитку й екологічно орієнтованого бізнесу є саме система відкритих конкуруючих ринків, коли ціни відображають вартість природних та інших ресурсів. Таким чином, за допомогою конкуренції екоринок очищує суспільне виробництво від економічно нестійких, нежиттєздатних господарюючих одиниць.

Як сектор ринкової економіки, екологічний ринок виконує й інші відомі функції ринку: інформаційну, посередницьку, ціноутворюючу, регулюючу. Завдяки інформаційній функції ринок дає учасникам виробництва об'єктивну інформацію про суспільно необхідну кількість, асортимент і якість екологічних товарів, (робіт) і послуг. Посередницька функція дозволяє визначити, наскільки взаємовигідною є той чи інший технологічний і економічний зв'язок між конкретними учасниками суспільного виробництва. Ринок визнає лише суспільно необхідні витрати, тільки їх згоден оплатити покупець - ціноутворююча функція.

Для екоринку, як частини єдиного національного ринку, характерне виділення сегментів за належністю до об'єкта ринкових відносин, у якості яких виступають: природні ресурси; робоча сила (люди); капітал; науково-технічні розробки; духовні блага; засоби виробництва; товари споживання; послуги.

Таким чином, екологічний ринок формується як система «малих» ринків, окремих частин, які в свою чергу складають ринки макро- та мезо- рівнів.

1. Веклич О. О. Сучасна система макропоказників екологічно безпечного сталого розвитку національних господарств / О. О. Веклич // Вісник Сумського державного аграрного університету. Серія : „Економіка та менеджмент”. – Вип.1. – 2001. – С. 13–18.

2. Должанський І.З. Організація процесу формування та розвитку ринку екологічно чистих товарів І.З. Должанський, О.В. Белякова. Монографія. - Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2009. – 230с.